

Nr 258.

Av herr **Pålsson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående förändring av tullsatserna å socker och sirap m. m.*

I kungl. propositionen nr 35 har föreslagits en nedsättning av tullen å socker, raffinerat, alla slag, såsom topp-, kandi- och kaksocker, samt krossat eller pulveriserat socker med 4 öre per kilogram, varvid tullsatsen å detta varuslag från den 1 januari 1914 skulle utgå med 10 öre per kilogram. I motiveringen till denna proposition framhålles att för femårsperioden 1914—18 borde tullsatserna å denna vara ytterligare nedsättas, nämligen 1916 till 9 öre, 1917 till 8 öre samt 1918 till 7 öre per kilogram. Den i ärendet tillsatta kartell- och trustutredningskommitténs majoritet har ävenledes föreslagit en nedsättning av sockertullen med 4 öre per kilogram.

Det må till en början nämnas, att motiveringen för denna tullnedsättning, med den så kallade trustkommitténs siffror som bakgrund, synes så stark, att endast särskilda omständigheter av art, som nedan angives, föranlett mig att i denna motion framlägga ett förslag om mildrat förfarande vid denna tullnedsättning. Framläggandet av denna motion har fördröjts i tanke, att Svenska Sockerfabriksaktiebolaget, vars utsikter till ränta å även sitt så kallade »vattnade» kapital genom den kungl. propositionen beskäres, skulle framlägga siffror, ägnade att styrka en i pressen synlig uppgift, att sockerindustrien omöjliggöres genom ett antagande från Riksdagens sida av sagda proposition. Sådana bevis hava emellertid, mig veterligen, icke framkommit, och anförda påståendet om sockerindustriens omöjliggörande är säkerligen icke bevisligt. Men jag har dock den uppfattningen, att den kungl. propositionens mål bättre nås, och att framför allt överenskommelsen mellan betodlare och sockertrusten om fortsatt odling till nuvarande priser och förmåner underlättas, om man något modererar propositionens förslag.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 4 saml. 110 häft. (Nr 258.)

De särskilda omständigheter, som föranleda motionen, utgöras av den oro, som framkallats å de orter, där betodlingen i Sverige huvudsakligen bedrives, och där man befarar, att Riksdagens bifall till den kungl. propositionen skulle medföra ett lägre betpris. Denna oro är möjligen överdriven samt framkallad till icke ringa del genom agitation från oansvarigt håll, men utgår från den befarade möjligheten, att Svenska Sockerfabriksaktiebolaget skulle försöka att hålla sig skadeslöst på betodlarnes bekostnad genom nedsättning av betprisen. Inför en tullnedskrivning på en gång av fyra öre per kilogram, vilket kan betyda ända till en summa av 4 miljoner kronor vid en årskonsumtion av 100,000 ton socker, känner man sig av nyss angivna skäl orolig och går följaktligen till den kraftmätning med Svenska Sockerfabriksaktiebolaget, som otvivelaktigt stundar, med andra känslor än de, som uppbyro striden mellan dessa parter vid 1900-talets mitt.

Trustkommittén har genom ingående beräkningar, undersökningar och jämförelser med våra sockerproducerande grannländer kommit till det resultat, att betpriserna hos oss ingalunda äro för höga, och det har uttryckligen framhållits såväl i kommittéutlåtandet som kungl. propositionen, att alla beräkningar äro baserade på att nuvarande grundpriser för betor: kronor 2.20 för höst- och kronor 2.40 för vinterleverans jämte sockerhaltsbetalning, även för framtiden skola utgå, och att således Svenska Sockerfabriksaktiebolaget självt skall bära den inkomstminskning, som kan följa av minskat tullskydd.

Det lider emellertid icke något tvivel, att bolaget kommer att försöka en nedpressning av betpriset, och då betodlarna icke kunna gå med på nedsättning av det pris, som de efter årslänga och hårda strider mot sockerbruken tillkämpat sig, har man att emotse en hård kamp mellan betodlareförening och sockerfabriksaktiebolag. Skulle resultatet av denna kamp bliva, att sockertrusten lyckas på betodlarna överflytta någon del av den inkomstminskning, tullnedsättningen kan vålla, vore säkerligen större skada skedd, än om landet i övrigt ej på en gång når ett 4 öre billigare sockerpris per kilogram.

En sådan kamp kunde emellertid undvikas, därest Riksdagen medgäve en övergångstid för tullnedsättningen i gengäld mot, att Svenska Sockerfabriksaktiebolaget åtog sig att, i enlighet med den kungl. propositionens och helt visst även Riksdagens önskan, självt bära den minskade inkomst, som bleve en eventuell följd av sockertullens nedsättning. En nedsättning av sockertullen med 2 öre per kilogram år 1914 samt sedan med 1 öre årligen 1915 och 1916 skulle visserligen icke på en gång giva det billigare pris på socker, som den kungl. pro-

positionen åsyftar och andra berättigade intressen fordra samt även för mig synes böra utan sockerindustriens skadande kunna ernås, men en dylik varsammare nedsättning bör säkrare kunna bereda en överenskommelse i godo mellan Svenska Sockerfabriksaktiebolaget och såväl betodlare som arbetare om ett förnyande av de gamla avtalen för fem år framåt.

Då Riksdagen säkerligen är av samma mening som den kungl. propositionen, att betodlarne ej på grund av tullnedsättningen skola avhändas någon del av sitt nuvarande betpris, skulle frågan kunna lösas på det sättet att, under förutsättning att Svenska Sockerfabriksaktiebolaget träffar avtal med sina betodlare och arbetare av innehåll att dessa bibehållas vid sina forna förmåner fem år framåt, tullen från och med den 1 januari 1914 sättes till 12 öre, den 1 januari 1915 till 11 öre samt den 1 januari 1916 till den 31 december 1918 till 10 öre per kilogram.

För någon ytterligare nedsättning under femårsperioden bör enligt min mening Riksdagen ej uttala sig utan avvakta verkningarna av den redan beslutade. Förhållandena kunna mycket väl utveckla sig så, att en ytterligare nedsättning kan ske efter denna tidpunkt, men de kunna även utveckla sig så, att en sådan åtgärd bleve äventyrlig. Även om man rent automatiskt kan beräkna, att så och så många ören utgöra den verkliga merkostnaden utöver tillverkningskostnaden i det land, som i första hand kan tänkas konkurrerande på vår sockermarknad, torde det ej vara klokt att alltför snävt tillmäta skyddet för en så utomordentligt gagnande och nyttig samt för vårt lands södra delar fullt naturlig odling och industri.

Jag finner ett ytterligare stöd för mitt förslag i den behandling denna fråga fick vid riksdagen 1908. Regeringens förslag den gången avsåg en höjning av skatten med tre öre på en gång, men på grund av samtidigt pågående konflikter mellan såväl betodlare och bolaget som bolaget och arbetarne medgåvo chefen för finansdepartementet och Riksdagen en jämkning i förslaget för att få till stånd en överenskommelse mellan de stridande parterna. Riksdagen bestämde i enlighet härmed, att skatteförhöjningen skulle utgå under åren 1909, 1910 och 1911 med 2 öre, under år 1912 med 2.5 öre samt under år 1913 med 3 öre per kilogram.

Goda skäl synas tala för att man även denna gång går liknande väg, och att sålunda en jämkning i Kungl. Maj:ts förslag medgives under det uttryckliga villkoret, att överenskommelse träffas mellan Svenska Sockerfabriksaktiebolaget och betodlarne.

Skulle bevillningsutskottet finna jämkning nödig å någon punkt av vad som nedan föreslås, så ingår vidtagandet av dylik jämkning i motionens syfte, därest endast i varje fall en för de olika parterna och intressena antaglig lösning uppnås enligt den grundsatsen, att Svenska Sockerfabriksaktiebolaget ensamt åtager sig den eventuella minskning i inkomst, som kan medfölja tullnedsättningen.

På grund av vad sålunda anförts får jag härmed hemställa,

att Riksdagen, under förutsättning att Svenska Sockerfabriksaktiebolaget åtager sig att ensamt bära den minskning i inkomst, som kan bliva en följd av tullnedsättningen, och träffar överenskommelser om förnyande av förutgållande kontrakt med sina betodlare för fem år framåt från och med den 1 januari 1914, må besluta,

dels att tullsatserna å nedannämnda varor skola från och med den 1 januari 1914 utgöra följande belopp för kilogram, nämligen:

å socker, raffinerat, alla slag, såsom topp-, kandi- och kaksocker samt krossat eller pulveriserat socker, 12 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen icke mörkare än nr 18 av den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 12 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen mörkare än samma standardnummer, även om varan kommer i upplöst eller flytande tillstånd, 9 öre;

å sirap och melass 5 öre;

dels ock att den i § 13 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 under vissa villkor medgivna restitution av tullmedel vid utförsel sjöledes från stapelstad av raffinerat socker, topp-, kandi- och kaksocker, vilket tillverkats inom riket av utländskt råämne, skall utgå från och med den 1 januari 1914 med 9.5 öre för kilogram sådant socker.

Stockholm den 15 februari 1913.

Jöns Pålsson.